

Sygn. akt VIII U 1404/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Anna Capik-Pater
Protokolant:	Agata Kędzierawska

po rozpoznaniu w dniu 21 grudnia 2017 r. w Gliwicach

sprawy M. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania M. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 17 lipca 2017 r. **nr** (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 17 lipca 2017 r. w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu M. N. prawo do emerytury począwszy od dnia 16 lipca 2017 roku;
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz ubezpieczonego kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSR del. Anna Capik-Pater

Sygn. akt VIII U 1404/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 lipca 2017 r., znak (...) organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, odmówił przyznania ubezpieczonemu M. N. prawa do wcześniejszej emerytury, gdyż ubezpieczony nie udowodnił na dzień 1 stycznia 1999r. wymaganego 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a jedynie 1 rok i 3 miesiące takiej pracy.

W uzasadnieniu wskazał, że nie zaliczył ubezpieczonemu do pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od 1 sierpnia 1975 r. do 31 lipca 1980 r. na stanowisku ślusarza wagowy oraz od 1 sierpnia 1980 r. do 1 listopada

1998 r. na stanowisku spawacza, gdyż wystąpiła niezgodność stanowisk podanych w świadectwie pracy i świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od powyższej decyzji, ubezpieczony wniósł o jej zmianę i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez przyznanie mu prawa do spornego świadczenia.

Wskazał, że w okresie od 1 sierpnia 1975 r. do 1995 r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę konserwatora maszyn i urządzeń przeróbki mechanicznej węgla w zakładzie przeróbki mechanicznej węgla w kopalniach węgla kamiennego, a więc pracę wskazaną w wykazie A, dziale I, pkt 5 powyższego rozporządzenia. Ponadto w okresie od 1995 r. od 30 września 2000 r. wykonywał pracę spawacza, również stale i w pełnym wymiarze czasu pracy tj. pracę wskazaną w wykazie A, dziale XIV, poz. 12 rozporządzenia.

W odpowiedzi na odwołanie organ renty podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony M. N. (ur. (...)) w dniu (...) ukończył 60 rok życia. Nie jest członkiem OFE. Na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

W 1975 r. ubezpieczony ukończył (...) Szkołę Zawodową dla Pracujących (...) Zakładów (...) w S. w zawodzie ślusarz mechanik. Następnie w 1978 r. ukończył naukę w Technikum Górniczym dla Pracujących MG w D. o 3-letnim okresie nauczania na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej oraz uzyskał prawo wykonywania zawodu technik mechanik o specjalności eksploatacja maszyn i urządzeń mechanicznych górnictwa podziemnego.

W 1978 r. zdobył uprawnienia spawalnicze elektryczne, a w 1980 r. gazowe.

Ubezpieczony jeszcze jako uczeń zawodu (od 4 września 1972 r. do 31 lipca 1975 r.) podjął pracę w Zakładach (...) w S.. Następnie był zatrudniony jako ślusarz wagowy (od 1 sierpnia 1975 r. do 31 lipca 1980 r.), spawacz (od 1 sierpnia 1980 r. do 1 listopada 1988 r.); ślusarz (od 2 listopada 1988 r. do 30 września 1997 r.) oraz spawacz (od 1 października 1997 r. do 30 września 2000 r.).

Faktycznie ubezpieczony zajmował się naprawą, remontem, konserwacją przesiewaczy, zabieraków, przenośników zgrzeblowych oraz innych maszyn znajdujących się w zakładach przeróbki mechanicznej węgla na różnych kopalniach, a także legalizacją wag. Były to prace przy przeróbce mechanicznej węgla. Podczas wykonywanych prac narażony był na czynniki szkodliwe takie jak pył, ogień, hałas oraz duże wibracje. Na sortowni znajdowało się kilkadziesiąt maszyn, które pracowały jednocześnie. Były to m.in. urządzenia wibrujące przesiewające węgiel, przesiewacze, przenośniki kubelkowe. Ubezpieczony pracował w brygadach. Spawał palnikami gazowymi i elektrycznymi każdego dnia w godzinach od 8:00 do 16:00. Zdarzało się, że spawał również w innych godzinach, lecz były to sytuacje sporadyczne. Początkowo naprawiał wyłącznie wagi (do 1978 r.), później wszystkie maszyny w zakładach przeróbki mechanicznej węgla. Montował również taśmociągi na sortowni węgla. Do poszczególnych maszyn wycinał i spawał specjalne konstrukcje. Prace wykonywał pod ciągłą presją, bowiem każda awaria musiała być niezwłocznie usunięta. Ubezpieczony brał również udział w kapitalnych remontach poszczególnych maszyn. Wówczas pracował także w soboty, niedziele i święta. Zajmował się także pracami ślusarskimi i konserwacyjnymi. Rozbierał poszczególne urządzenia, smarował je i składał.

W dniu 30 września 2000 r. ubezpieczony otrzymał dwa świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Pierwsze z nich obejmowało okresy od 1 sierpnia 1975 r. do 31 lipca 1980 r. i od 1 sierpnia 1980 r. do 1 listopada 1988 r. Stwierdzono w nim, że ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace jako ślusarz wagowy – spawacz, a więc prace wymienione w wykazie B, dziale IV, poz. 9 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki na których są wykonywane

prace w szczególnych warunkach. Natomiast drugie świadectwo pracy obejmowało okres od 1 października 1997 r. do 30 września 2000 r. Stwierdzono w nim, że ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace na stanowisku spawacza, a więc te, które wskazano w wykazie A, dziale XIV poz. 12 pkt 9 w/w aktów prawnych.

W dniu 17 maja 2013 r. ubezpieczony wniósł o przyznanie mu prawa do emerytury w niższym wieku niż 60 lat z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Decyzją z dnia 12 czerwca 2013 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do spornego świadczenia. Odwołanie od tej decyzji wniósł ubezpieczony. Wyrokiem z dnia 5 listopada 2013 r. w sprawie o sygn. akt VIII U 1853/13 tutejszy Sąd utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję.

Następnie w dniu 30 czerwca 2017 r. ubezpieczony wniósł o przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zaskarżoną decyzją, organ rentowy odmówił ubezpieczonemu przyznania prawa do spornego świadczenia.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o następujące dowody: akta organu rentowego; akta osobowe ubezpieczonego; akta Sądu Okręgowego w Gliwicach o sygn. akt VIII U 1853/13; zeznania świadka R. H. złożone na rozprawie w dniu 21 grudnia 2017 r. (k.28-29); zeznania świadka J. I. złożone na rozprawie w dniu 21 grudnia 2017 r. (k.29); zeznania świadka J. K. złożone na rozprawie w dniu 21 grudnia 2017 r. (k.29-30); zeznania ubezpieczonego złożone na rozprawie w dniu 21 grudnia 2017 r. (k.30).

Przy ocenie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, Sąd kierował się zasadą swobodnej oceny dowodów wyrażoną w art. 233 § 1 k.p.c. Podejmując rozstrzygnięcie Sąd oparł się przede wszystkim na dowodach z dokumentów, którym dał wiarę w całości, jako że sporządzone zostały one przez uprawnione podmioty w ramach obowiązków wynikających z charakteru ich działalności.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków R. H., J. I. oraz J. K. gdyż w znacznej mierze przedstawiają one rzeczywisty obraz okoliczności zdarzeń będących przedmiotem niniejszego postępowania, a brak jest podstaw do kwestionowania ich wiarygodności. Zaznaczyć bowiem należy, iż świadkowie pracowali razem z ubezpieczonym w spornym okresie jego zatrudnienia i stąd niewątpliwie posiadają szczegółową wiedzę na temat miejsca i charakteru wykonywanej przez ubezpieczonego pracy.

W konsekwencji, Sąd uznał, że zgromadzone dowody są kompletne i pozwalają na czynienie na ich podstawie ustaleń co do stanu faktycznego, a następnie na rozstrzygnięcie sprawy.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego S. N. zasługuje na uwzględnienie. Zaskarżona decyzja jest nieprawidłowa.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2015r., poz. 748 ze zm.) zwanej dalej ustawą ubezpieczonym urodzonym po dniu 31.12.1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w ust. 1a i 1b, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

Zgodnie z 184 ust. 1 ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31.12.1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy – tj.01.01.1999r. – osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zm.) – zwanego dalej rozporządzeniem – pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z § 3 rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z cytowanych norm prawnych wynika, iż odwołujący nabędzie prawo do wcześniejszej emerytury w przypadku łącznego spełnienia przesłanek:

- ukończenia wieku 60 lat,
- legitymowania się okresem ubezpieczenia w wymiarze co najmniej 25 lat, przypadającym na dzień 1 stycznia 1999r.,
- legitymowania się 15 letnim okresem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, przypadających na dzień 1 stycznia 1999r.,
- nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego.

Odwołujący wiek 60 lat ukończył w dniu (...), na dzień 1 stycznia 1999r. legitymuje się 25 - letnim okresem ubezpieczenia, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Spornym pozostawało, czy odwołujący na dzień 1 stycznia 1999r. posiada 15 - letni okres pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Pozostałe okoliczności były bezsporne.

W świetle utrwalonego orzecznictwa sądowego dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego stanowiska tylko rodzaj rzeczywiście powierzonej pracy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 26.06.2015r. sygn. akt III AUa 168/15 LEX nr 1761793).

Organ rentowy w zaskarżonej decyzji nie uwzględnił ubezpieczonemu do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, okresów od 1 sierpnia 1975 r. do 31 lipca 1980 r., gdzie ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku ślusarz wagowy oraz od 1 sierpnia 1980 r. do 1 listopada 1988 r. gdzie pracował jako spawacz. Zdaniem organu rentowego, występuje tutaj niezgodność podanych stanowisk w świadectwie pracy i świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, gdzie zakład pracy podał, że ubezpieczony pracował w w/w okresach na stanowisku ślusarz wagowy - spawacz, powołując się na wykaz B, dział IV, poz. 9 pkt 2 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, a więc konserwacje maszyn i urządzeń przeróbki mechanicznej węgla.

Z przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego wynika natomiast, że ubezpieczony podczas całego okresu zatrudnienia w Zakładach (...) w S., a więc od 1 sierpnia 1975 r. do 31 grudnia 1998 r. stale i w pełnym wymiarze wykonywał prace przy przeróbce mechanicznej węgla. Wprawdzie ubezpieczony był zatrudniony na różnych

stanowiskach pracy, bowiem ze świadectw pracy wynika, że był zatrudniony jako ślusarz wagowy (od 1 sierpnia 1975 r. do 31 lipca 1980 r.), spawacz (od 1 sierpnia 1980 r. do 1 listopada 1988 r.); ślusarz (od 2 listopada 1988 r. do 30 września 1997 r.) oraz spawacz (od 1 października 1997 r. do 30 września 2000 r.), jednak faktycznie wykonywana przez niego praca w spornym okresie do 31 września 1997 r. była pracą wskazaną w wykazie A, dziale I, poz. 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Ubezpieczony pracował w brygadzie zajmującej się remontem wszystkich maszyn na sortowni służących do przeróbki mechanicznej węgla. Wykonywał tam prace spawalnicze, posiadał uprawnienia spawalnicze elektryczne i gazowe. Pracował w dużym zapyleniu oraz hałasie. Podkreślić należy, że na hali znajdowało się kilkadziesiąt maszyn, w tym przesiewacze, zgrzebła, zbiorniki kubelkowe oraz wagi ważące wagony. W dodatku silnik każdej z maszyn powodował wibracje. Niezależnie od tego, do 1978 r. ubezpieczony wykonywał także prace konserwacyjne maszyn, w tym jako konserwator wag i urządzeń sortowniczych. Wspólnie z innymi pracownikami wykonywał także remonty kapitalne poszczególnych maszyn. Natomiast wykonywanie przez niego pracy w charakterze spawacza od 1 października 1997 r. do 31 grudnia 1998 r. jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych było bezsporne. Organ rentowy zaliczył ubezpieczonemu ten okres do stażu pracy w warunkach szczególnych.

W związku z powyższym, wskazać należy także, iż w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych za okres od 1 sierpnia 1975 r. do 31 lipca 1980 r. i od 1 sierpnia 1980 r. do 1 listopada 1988 r. wskazano, że ubezpieczony wykonywał prace z wykazu B, dziale IV, poz. 9 pkt załącznika nr 1 do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, jednak faktycznie były to czynności związane z przeróbką mechaniczną węgla, a więc wymienione w wykazie A dziale I poz. 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Podkreślić jednocześnie należy, że zgodnie z ugruntowaną linią orzecznictwa, zarządzenie nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, nie ma mocy normatywnej (patrz: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2012 r., sygn. akt I UK 403/11; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2008 r., sygn. akt I UK 313.07). Jednakże wobec szkodliwego wpływu warunków pracy w danej branży, należy przypisać mu walor pomocniczy przy ocenie możliwości zakwalifikowania pracy na danym stanowisku do określonej branży. Tym samym, wykazy resortowe mają charakter wyłącznie informacyjny i techniczno - porządkujący.

Ponadto okres zatrudnienia może być zaliczony do pracy w warunkach szczególnych, gdy pracownik faktycznie wykonywał prace objęte wykazem prac uprawniających do wcześniejszej emerytury. Wymieniony wyżej wykaz A nie określa bowiem stanowisk pracy, ale definiuje rodzaj prac, które są uważane za wykonywane w szczególnych warunkach. Decydujące znaczenie dla zakwalifikowania pracy jako realizowanej w szczególnych warunkach ma nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale rodzaj, charakter i warunki pracy. W postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie obowiązują bowiem ograniczenia dowodowe jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia - w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

Reasumując, w okresie od 1 sierpnia 1975 r. do 31 grudnia 1998 r. ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace związane z obróbką mechaniczną węgla (od 1 sierpnia 1975 r. do 30 września 1997 r.), a więc prace wskazane w wykazie A, dziale I, poz. 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz w charakterze spawacza (od 1 października 1997 r. do 31 grudnia 1998 r.) wskazaną w wykazie A dziale XIV poz. 12 powyższego rozporządzenia, tj. prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym.

Mając na względzie powyższe Sąd uznał, że ubezpieczony legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999 r. wymaganym 15 - letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Wraz z momentem osiągnięcia wieku 60 lat, ubezpieczony spełnił wszystkie warunki uprawniające go do otrzymania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800), zasądzając od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSR del. Anna Capik – Pater